

Verkiezing landelijk deken

Sterrenwacht of sportbestuurder

.....
Tatiana Scheltema
.....

In de wandelgangen gonsde al het bericht dat AR-lid Herbert Cotterell zich beschikbaar zou stellen voor de functie van deken. De andere gegadigde is Jan Loorbach, op dit moment bestuurslid van NautaDutilh. De kandidaten vertonen treffende overeenkomsten. De één is oud-deken in Rotterdam, de ander in Breda. Ze studeerden vrijwel gelijktijdig in Groningen, hebben bijna dezelfde tweede naam (Derek, resp. Dirk) en reizen graag met de trein. Beider bestuurlijke talent, zowel binnen als buiten de advocatuur, wordt alom geroemd. Cotterell wordt een energieke, toegankelijke bruggenbouwer genoemd; Loorbach geldt als bijzonder actief en succesvol bestuurder in de advocatuur en de sportwereld.

Ten voordele van Cotterell pleit onder meer dat hij al goed ingewerkt is, en zó zou kunnen beginnen. Met name actuele dossiers als nummerherkenning, inperking van het verschoningsrecht, en de herziening van het tuchtrecht kent hij door en door. Loorbachs bestuurslidmaatschap loopt tot 1 januari 2010, en tot die tijd is hij slechts in bescheiden mate beschikbaar voor een kennismakings- en inwerkingsprogramma. Maar door zijn lidmaatschap van

de Commissie Advocatuur (2006) is hij op de hoogte van de meeste lopende zaken. De Commissie stelde onder meer voor om de kernwaarden van de advocatuur in de wet vast te leggen, en om een Regelgevende Raad in te stellen, een idee dat baliebreed werd afgewezen. Als voorzitter van de Commissie Disciplinaire Rechtspraak heeft hij ruim zicht op de balie.

Beide kandidaten wijzen er op dat de positie van de advocaat in de rechtsstaat onder druk staat, en dat het zwaartepunt van het toekomstig dekenaat ligt bij de verdediging van de onafhankelijke positie van de advocatuur.

Niet erg nuttig

Wie moet het worden, volgens oud-deken Leo Spigt? Dat de toekomstige deken een vaardig politiek speler moet zijn, staat buiten kijf. Cotterell kent hij nog uit de AR, en zou een 'uitstekende keuze' zijn:

'Hij heeft een helicopterview op de zaken, en een uitstekend gevoel voor wat er op een bepaald moment speelt.'

Ook Loorbach, met wie hij goed bevriend is, heeft uitnemende papieren. 'Jan is een heel geoefende bestuurder. Aan de semi-publieke kant heeft hij in het verleden veel ervaring opgedaan. In zo'n Olympisch Comité heb je met vele politieke krachten te maken, dat is geen kattenpis.'

Maar goed: 'Het is allemaal geen *rocket-science*.' De oude leeuw zou, kortom, ontzettend blij zijn met allebei de kandidaten. Sterker: hij is allang blij dat er niet 'allerlei vage lieden' onder vochtige stenen vandaan zijn gekropen. 'Deze procedure is niet erg nuttig. Het bezwaar is dat je geen natuurlijke ingroei hebt. Stel, het wordt Loorbach; hoe gaat dat dan? Gaat hij dan eerder al rondlopen als deken? Een AR-lid kent de dossiers al, loopt al een paar

maanden mee. Als je je in een paar maanden moet inwerken tussen je normale werk door, lijkt me dat niet ideaal.'

Igno Sutorius kent als ex-deken van Breda Herbert Cotterell, en als lid van de tuchtrechtcommissie Jan Loorbach. Ook hij zou niet kunnen kiezen als hij moest. 'Het is een luxe dilemma, we mogen ons gelukkig prijzen. Het zijn twee uitstekende kandidaten. Als ze het nou eens ná elkaar deden, dan waren we voor langere tijd verzekerd van een goed boegbeeld.'

Vrouwelijk rolmodel

Dat de twee gegadigden gepikt en gemazeld zijn in de juridische en bestuurlijke praktijk, is prettig, maar niet zo bijzonder, vindt oud-deken Els Unger. 'Dat is wat dekens sinds mensenheugenis zijn,' zegt zij. 'Ik vind het wel jammer dat het twee mannen zijn. Ik had gehoopt op een vrouwelijke kandidaat. Zowel

Foto's Jiri Büller

Jan Dirk Loorbach (Emmen, 1947)

Nergens kom je Loorbach tegen zonder dat melding wordt gemaakt van zijn lengte (2.17). Als basketballer speelde hij 42 interlands voor het Nederlandse team. In de sport deed hij een groot deel van zijn bestuurlijke ervaring op, onder andere als bestuurslid Techniek van het NOC-NSF*. Ook was hij voorzitter van de Stichting Nederlands Centrum voor Dopingvraagstukken.

Na zijn studie werd Loorbach in 1971 advocaat bij Nauta in Rotterdam, en ging er nooit meer weg. Sinds twee jaar zit hij in het bestuur. Van '89-'98 was hij lid van het College van Afgevaardigden, van '89-'95 lid van de Rotterdamse Raad van Toezicht, in de jaren '95-'98 was hij deken. Als lid van de Commissie Advocatuur was hij medebedenker van de Regelgeven-

Column

Harry Veenendaal

Dirty Harry

Harry Calahan (Clint Eastwood in de film 'Dirty Harry', 1971) stelde de volgende legendarische vraag aan een verdachte: 'I know what you're thinking. "Did he fire six shots or only five?" Well, to tell you the truth, in all this excitement I kind of lost track of myself. But being as this is a .44 Magnum, the most powerful handgun in the world, and it would blow your head clean off, you've got to ask yourself one question: "Do I feel lucky?" Well, do ya, punk? Do you feel lucky, punk?'

Het enorme succes van 'Dirty Harry' wordt in filmrecensies verklaard door het karakter van Harry Calahan dat het toonbeeld was van een nihilistische politie-inspecteur die gewelddadig, vastberaden, recht door zee en vooral overtuigd was van zijn eigen gelijk. Een sonarbaken van helderheid en eenvoud in een complexe maatschappij waarin niets zwart-wit is. Hij raakte verstrikt in een rechtssysteem dat hij verachtte. Wilders lijkt op Harry Calahan. Dit is geen politiek correcte vergelijking om Wilders belachelijk te maken, maar om na te gaan wat de gevolgen van een dergelijke houding zijn voor de verdedigingsrechten van verdachten indien hij premier wordt.

Wilders leeft namelijk, net als Harry Calahan, in een eigen ethische belevingswereld met twee antagonistische elementen: enerzijds de dreiging van de islam en anderzijds het Haagse politieke systeem met haar linkse cordon sanitaire. De verkiezingsuitslag van de Europese verkiezingen bewijst voor Wilders dat hij voor het publiek fungeert als een 'Engel der Wrake' onder de Haagse kaasstolp: alleen hij kan redding brengen. Het politieke, justitiële en rechterlijke systeem faalt omdat Wilders wel wordt vervolgd, terwijl de straatterreur nauwelijks wordt aangepakt en criminelen vrijuit gaan op procedurele fouten. Dit wekt sympathie op voor Wilders' persoonlijke afwegingen van goed en kwaad, onschuldig of schuldig, logisch of onlogisch. Hierdoor kan hij zich electoraal ongestraft slachtoffer voelen van een links cordon sanitaire en gelijktijdig op voorhand de samenwerking met GroenLinks principieel uitsluiten of de vrijheid van meningsuiting aanwenden om anderen die te ontzeggen. Nederland heeft mensen zoals Wilders nodig om orde op zaken te stellen. Hij is daarmee ontegenzeggelijk een nihilist, maar wel een die ons confronteert met het nihilisme van zijn electoraat. Dat is de oorzaak van zijn succes.

De persoonlijke ethische belevingswereld van Wilders' nihilisme is echter onvoorspelbaar. Daarom is het moeilijk vast te stellen hoe de verdedigingsrechten van verdachten straks gewaarborgd worden. Uitholling lijkt onvermijdelijk, omdat zijn verkiezingsprogramma een ongenueanceerde aanpak van criminaliteit belooft. Voor Wilders is bijvoorbeeld de sanctie voor alle recidiverende Marokkaanse 'straatterroristen' hetzelfde: denaturalisatie en uitzetting. Zorgelijker is zijn plan om agenten die uit zelfverdediging met scherp schieten te ontlasten van de plicht zich te verantwoorden voor de rechter.

Hoe het ook zij, de verdedigingsrechten van verdachten zullen onder druk komen te staan. Dus een belangrijke vraag voor advocaten bij de volgende verkiezing is: 'Do you feel lucky with Wilders? Well, do ya?'

Herbert Cotterell (Elspeet, 1949)

Herbert Derek Cotterell is sinds 1976 advocaat te Breda, bij het middelgrote kantoor rasser advocaten. Sinds 1990 vervult hij functies binnen de Orde. Eerst als lid van de commissie strafrecht in Breda, en van 1994 tot 2004 als lid van de Raad van Toezicht Breda. In 1998 werd hij waarnemend deken, in 2002 deken. In 2005 stapte hij over naar de AR. Daar is hij belast met het toekomstige bestel van de Orde, de toegang tot het recht, en toezicht op de beroepsgroep.

Opmerkelijk soepel loodste hij onlangs uiteindelijk de Verordening op de Financiële Integriteit door het College. Bij de discussie over de zesde kernwaarde, vorige maand in de Bazel te Amsterdam, betoogde hij dat het maatschappelijk belang al genoeg tot uiting komt in de gedrags- en tuchtregelgeving.

Cotterell: 'De huidige wereld staat bol van onontkoombare technische ontwikkelingen die de privacy schenden. Je ziet het bij het systeem van nummerherkenning. Het is natuurlijk een vreemde zaak dat die bal nu bij ons ligt, en niet bij het Openbaar Ministerie. Zij mogen niet tappen, maar doen dat toch. Er wordt alom een steeds grotere druk uitgeoefend door de overheid. Het verschoningsrecht staat onder enorme druk. Aan de toekomstig deken de taak de onafhankelijkheid van de advocatuur ten opzichte van de staatsmachten te bewaken. Wij zijn als advocatuur een van de laatste bolwerken waar vertrouwelijkheid nog mogelijk is.'

belangrijk om de ontwikkelingen die je elders in de maatschappij ziet, ook in de advocatuur terug te zien.'

Maar dan moeten ze zich wel melden, en dat is niet gebeurd. Zo vond AR-lid Louise van der Veen zichzelf niet in aanmerking komen voor de functie omdat zij onvoldoende bestuurlijke ervaring heeft. 'Je moet veel contacten hebben, zowel binnen als buiten de balie. En gezien mijn leeftijd is het ook niet verstandig om je praktijk op een laag pitje te zetten.'

binnen als buiten de AR zitten zeer geschikte vrouwen. De tijd is er rijp voor: veertig procent van de advocaten is vrouw, van de advocaten die korter dan vijf jaar werken is meer dan de helft vrouw. Het is goed om een vrouwelijk rolmodel te hebben. Het is

de Raad (die de regering niet overnam) en de zes wettelijke kernwaarden: onafhankelijkheid, partijdigheid, integriteit, vertrouwelijkheid, deskundigheid, én publieke verantwoordelijkheid. Over die laatste kernwaarde werd onlangs gedebatteerd in de Bazel in Amsterdam.

Loorbach: 'Meer dan ooit zie je dat de politiek steeds minder ontzag heeft voor de rechtsstatelijke aspecten van een behoorlijke rechtspleging. President van de Hoge Raad Corstens waarschuwt dat politici met hun uitspraken de onafhankelijkheid van de rechtspraak, en daarmee de waarborgen voor procespartijen dat onafhankelijk recht wordt gesproken, in gevaar brengen. De scheiding der machten staat onder druk. Het is van belang dat de advocatuur zich sterk maakt voor partijbelangen, en dat ook dŕft te doen.'

Vervolg van pagina 323

Korte rij

Ook Hein Vogel, voorzitter van de VSAN, betreurt het gebrek aan vrouwelijke kandidaten. 'Je kunt niet echt meer spreken van een glazen plafond. Maar ik denk dat er sowieso niet veel mensen in

de rij staan voor de functie.' Welke kandidaat beter zou zijn voor de Sociale Advocatuur weet hij niet. 'Het is een lastige keus: tussen een boomlange basketballer en een sterrenkijker. Allebei hebben ze een vergezicht; gezien hun

praktijk moeten ze allebei over de eigen grens heen kunnen kijken. Voor de sociale advocatuur is van belang dat de komende deken de vinger aan de pols houdt bij de ontwikkelingen rondom de extra werkelijke zaken. Daar wordt

voortdurend aan geduwd en getrokken. Het is geen rustig bezit. Ook moet hij ervoor zorgen dat er baliebreed genoeg goede advocaten blijven die toevoegingen doen.'

Supreme Court schrapt extra waarborg voor advocaat bij politieverhoor

Het Amerikaanse Hooggerichtshof schrapte afgelopen eind mei met vijf tegen vier de regel (uit 1986, van Michigan v. Jackson) dat de politie geen verdachte mag verhoren die een advocaat heeft of die er een heeft gevraagd. Het verhoor moet wel stoppen als de verdachte zich beroept op zijn recht op (aanwezigheid van) een advocaat.

Maar wanneer is van dit recht 'afstand' gedaan? Voorheen werd uit het feit dat de verdachte een advocaat had, of ambtshalve kreeg toegewezen, afgeleid dat hij expliciet afstand moest doen. Sinds deze week is het genoeg dat de verdachte duidelijk op zijn rechten is gewezen – als hij dan toch begint te verklaren, of daarmee doorgaat,

wordt hij geacht afstand te hebben gedaan. Is dit slecht nieuws voor Nederlandse advocaten, die bezig zijn met een experiment 'advocaat bij politieverhoor' en die discussiëren over de vraag of de verplichte aanwezigheid van de advocaat volgt uit arresten van het EHRM? Advocaat en hoogleraar Taru Spronken: 'Het is een klap

in een rechtscultuur die veel verder is dan de onze. Er is daar een extra waarborg weg, die belangrijk is bij verdachten die in shock zijn of ongeletterd. In Nederland wordt druk overlegd over de vraag bij welke zaken alleen afstand kan worden gedaan na een gesprek met een advocaat.' (LH)

Zes maanden studie en stage in Edinburgh

De European Lawyers Association organiseert, in samenwerking met de Scottish Government en de School of Law of the University of Edinburgh, het European Lawyers Programm 2010. Twaalf jonge advocaten uit verschillende Europese landen verblijven zes maanden in Edinburgh voor een introductie in het recht van

het Verenigd Koninkrijk en van Schotland en voor stages bij solicitors, *advocates* (het Schotse equivalent van barristers) en rechters. Ook bestaat de mogelijkheid om tentamens af te leggen ten behoeve van de European Lawyers Aptitude Test, na het behalen waarvan men gekwalificeerd is tot praktijkvoering in Schotland.

Ook een Nederlandse advocaat kan worden uitgezonden naar Edinburgh. Het collegegeld en de stageplaatsen zijn inbegrepen in het programma (kosten van levensonderhoud niet). Colleges starten begin januari 2010, het programma loopt tot medio juli 2010. Ben je per 1 januari 2010 in bezit van je stageverklaring en

heb je zin in een waardevolle internationale ervaring, geef je dan op voor het European Lawyers Programm 2010. Vraag informatie en inschrijfformulier op bij mr. Leonie Rammeloo (020-678 94 22 of rammeloo@van-doorne.com.) Inschrijven kan tot 10 augustus 2009. Selectiegesprekken vinden vlak daarna plaats.